

Umsögn til Alþingis nefskattur -14. Mars 2023-Útvarp Saga ehf

**Allsherjar-og menntamálanefnd
Alþingi.**

153.löggjafarþing 2022-2023

Þingskjal 143-143. mál.

Tillaga til þingsályktunar um ráðstöfun útvarpsgjalds.

Flm. Bergþór Ólason, Sigmundur Davíð Gunnlaugsson.

Umsögn: Saganet-Útvarp Saga ehf

**Útvarp Saga fagnar framkominni tillögu um breytingar á ráðstöfun
útvarpsgjalds þ.e. nefskatts til RUV.**

Í tillögunni er lagt til að landsmenn hafi valfrelsi um ráðstöfun hluta nefskatts.

**Útvarp Saga sendi kvörtun til ESA, eftirlitsstofnunar EFTA þann 13. desember
2022 vegna þeirrar óreiðu sem er ríkjandi í samkeppnismálum á
fjölmiðlamarkaði á Íslandi.**

**Sérstaklega telur Útvarp Saga að forréttindastaða RÚV á markaði brjóti
gróflega gegn 53. gr. og 54. gr. laga nr. 2/1993 um Evrópska efnahagssvæðið. Hér
er fyrst og fremst verið að óska eftir að íslensk stjórnvöld framfylgi lögum sem
þegar hafa öðlast lagagildi hér á landi.**

**Útvarp Saga telur að RUV geti ekki verið samhliða á auglýsingamarkaði og
jafnframt með nefskatt sem er lögvernduð greiðsla frá skattgreiðendum sbr. 2. gr.
laga nr. 90/2003 laga um tekjuskatt. Sú sérstaða RÚV sem hefur veitt
stofnuninni fjármálaleg forréttindi er löngu orðin úrelt. Útvarp Saga telur að
ríkisvaldið hafi ekki lagaheimild til þess að víkja frá samkeppnisreglum EES
samningsins þar sem fjölmiðlaumhverfið á Íslandi er gjörbreytt frá því að
nefskattur var tekinn upp árið 2008 og samkomulag við ESA um fjármögnun
RÚV frá 9. feb. 2011 (Decision no 38/11/COL).**

**Jafnframt er vakin athygli á 65. gr. stjórnarskrárinnar sem kveður á um fullt
jafnræði á milli aðila.**

**Í 53. og 54. gr. laga nr. 2/1993 um Evrópska efnahagssvæðið, koma fram
ákveðnar bannreglur varðandi samkeppni fyrirtækja á markaði.**

**“Það er óheimilt að mismuna aðilum með ólíkum skilmálum í samskonar
viðskiptum og veikja þannig samkeppnisstöðu þeirra, ásamt því að takmarka og
stýra framleiðslu” er meginsteifið í þessum lagagreinum.**

Þrátt fyrir að umrædd lög hafi öðlast lagagildi fyrir tveimur áratugum á Íslandi hafa íslensk stjórnvöld látið hjá líða að virða innihald þeirra og látið samkeppnisaðila RUV líða fyrir og valdið ómældu tjóni, bæði fjárhagslegu og að því er tjáningarfrelsi varðar.

Útvarp Saga telur nauðsynlegt, til að framfylgja lagaskyldu, að einkareknir fjölmiðlar hafi jafna möguleika til tekjuöflunar og RÚV með því að skattskyldum landsmönnum verði gefinn kostur á að velja hvert greiðsla þeirra fer sem fjölmiðlagjald (nefskattur). Slíkt fyrirkomulag veitir gjaldendum frelsi til að velja um notkun fjölmiðla.

RÚV væri áfram á auglýsingamarkaði og hefði tekjur af því eins og verið hefur og jafnframt hluta nefskatts. Einnig væri hætt að veita sérstakan rekstrarstuðning til einkarekinna fjölmiðla. Fjölmiðlar væru þannig losaðir frá þeirri þvingun að vera háðir ríkisvaldinu með sérstaka rekstrarstyrki. Með þessu móti sætu allir fjölmiðlar við sama borð (viðskiptaumhverfi) eins og kveðið er á um í EES samningnum.

Mikilvægt er að koma í veg fyrir samþjöppun eignarhalds á fjölmiðlum. Lög um fjölmiðla nr. 38/2011 fela í sér innleiðingu tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2010/13/ESB frá 10. mars 2010. Í 94. formálgrein tilskipunarinnar kemur fram að á aðildarríkjum hvíli sérstök skylda til að grípa til ráðstafana sem stuðla að fjölræði í fjölmiðlun. Framangreindum markmiðum er þannig lýst í 1. gr. fjölmiðlalaga og lögunum sé ætlað að stuðla að tjáningarfrelsi, rétti til upplýsinga, fjölmiðlalæsi, fjölbreytni og fjölræði í fjölmiðlun sem og að efla vernd neytenda á þeim vettvangi.

Í almennum athugasemdum við frumvarp sem varð að lögun nr. 38/2011 kemur fram að á vettvangi Evrópuráðsins hafi 10. gr. mannréttindasáttmála Evrópu, sbr .lög nr. 62/1994, verið túlkuð þannig að það væri skylda aðildarríkjanna að stuðla að fjölræði í fjölmiðlun og fjölbreytni fjölmiðla. Vísað var í yfirlýsingu ráðherranefndar Evrópuráðsins frá 1982 um tjáningarfrelsi og rétt til upplýsinga þar sem mikil áhersla væri lögð á skyldur aðildarríkjanna í því efni að starfandi væri fjöldi sjálfstæðra og óhára fjölmiðla sem endurspegluðu fjölbreyttar hugmyndir og skoðanir. Þá var einnig vísað í tilmæli ráðherranefndarinnar (REC No.R(94)13) að fjölræði í fjölmiðlun og fjölbreytni væri skilyrði þess að lýðræðislegt þjóðfélag fengi þrífist.

Reykjavík 13. mars 2023

**Saganet -Útvarp Saga ehf
Arnþrúður Karlsdóttir útvarpsstjóri.**

